

Pelckmans, Albert

🔍 Persoon

Ulrike Burki (2023, herwerking), Ludo Simons (1998)

Albert Pelckmans (1910-1994) was een Vlaamse boekhandelaar en uitgever. Van 1934 tot 1968 was Pelckmans de directeur van De Nederlandsche Boekhandel. Hij was betrokken bij de oprichting van het Plantingenootschap en het Guido Gezellegenootschap.

Volledige voornaam

Albert J.M.

Geboorte

Turnhout, 28 maart 1910

Overlijden

Kapellen, 6 oktober 1994

Inhoudstafel

Leestijd: 3 minuten

Albert Pelckmans volgde middelbaar onderwijs aan het Klein Seminarie van Hoogstraten en maakte daar kennis met de Katholieke Vlaamse Studentenbeweging. De overtuigingen die hij zich tijdens zijn opleiding aan het Klein Seminarie eigen had gemaakt, zouden zijn hele loopbaan lang sturend blijven.

Die loopbaan nam een vliegende start toen Pelckmans in 1932 naar Antwerpen verhuisde en daar als vrijwilliger ging werken bij de Nederlandsche Boekhandel. In 1934, op drieëntwintigjarige leeftijd, schopte hij het tot de eerste Vlaamse directeur van de boekhandel en uitgeverij. Onder het beleid van Pelckmans kreeg het bedrijf een flinke impuls. Hij nam uitgeverij De Oogst over, wat zorgde voor een uitbreiding van het literaire fonds. In 1953 kwam daar nog de overname van uitgeverij L. Opdebeek bij, waarna De Nederlandsche Boekhandel zich sterker op schoolboeken ging toeleggen. Acht jaar later, in 1961, richtte Pelckmans in de schoot van de Nederlandsche Boekhandel uitgeverij Patmos op, die zich vooral op religieuze werken richtte (zie Boekbedrijf).

Netwerk

Bij zijn activiteiten kon Pelckmans steeds een beroep doen op zijn uitgebreide netwerk in het literaire en artistieke milieu. Hij was bijvoorbeeld goed bevriend met de Antwerpse schrijver **Maurice Gilliams**, wiens werk hij vanaf 1934 tot aan de Tweede Wereldoorlog uitgaf. Ook Herman Bouchery, de conservator van het Museum Plantin-Moretus in Antwerpen, behoorde tot de dichte vriendenkring van Pelckmans. Pelckmans en Bouchery vormden samen met Lode Craeybeckx, Jan Louis Somers, Karel C. Peeters, Ger Schmook, Leon Voet en Hendrik D.L. Vervliet het stichtend comité van het Plantin-genootschap, Hoger Instituut voor Drukkunst dat op 8 maart 1951 in het leven werd geroepen. Door een Vlaamse hogere opleiding in de grafische kunsten aan te bieden, wilde het genootschap de esthetische kwaliteit van de boekproductie in Vlaanderen opschroeven. De opleiding was gevestigd in het Museum Plantin-Moretus en stond van 1951 tot 1973 onder leiding van Pelckmans.

In 1961 richtte Pelckmans het Guido Gezellegenootschap op, waarmee hij de studie naar de dichter wilde bevorderen. Het genootschap kwam voor zijn redactievergaderingen geregeld samen in Pelckmans' landhuis "Het Eikenhof" en tussen 1980 en 1991 gaf de Nederlandsche Boekhandel het achtdelige *Verzameld Dichtwerk* van Guido Gezelle uit.

Pensioen

Pelckmans stond tot 1968 aan het hoofd van de Nederlandsche Boekhandel. Daarna namen zijn zonen, Jan en Rudi, het bedrijf over en doopten het in 1986 om tot Uitgeverij Pelckmans. In 1973 trok Albert Pelckmans zich helemaal terug uit het boekenvak. Tijdens zijn carrière als uitgever gaf hij circa drieduizend boeken uit, waaronder werk van Hendrik Elias, Pieter Geyl, Karel van Isacker en andere historici van de Vlaamse beweging.

Literatuur

- R. Pelckmans en L. Simons, *Overzichtscatalogus. Honderd jaar De Nederlandsche Boekhandel 1892-1992*, 1992.
- L. Simons, In memoriam Albert Pelckmans, in: *Tijdingen*, nr.15, 1994, pp. 6-7.
- J. van Dyck, In Memoriam Albert Pelckmans, stichter van het Gezellegenootschap, in: *Gezelliana*, nr. 1-2, 1995, pp. 134-139.
- A.J.M. Pelckmans, *Het Plantin Genootschap. Hoger instituut voor Drukkunst*, in: *Magistraal. Meesters van het Plantin Genootschap 1951-1974. Catalogus bij de tentoonstelling 27 september-30 september 2007*, 2007.
- L. Simons, *Het boek in Vlaanderen sinds 1800. Een cultuurgeschiedenis*, 2013.
- C. Dujardin, Memoriebibliotheek Albert Pelckmans. Waardering van een privébibliotheek, in: *KADOC Nieuwsbrief*, 2018, nr. 3-4, pp. 32-37.